

Cinema a les pistes del Circo Massimo. Renato Nicolini, el regidor de Cultura de l'Ajuntament de Roma (dreta)

Estiu romà: festa i cultura

Un regidor, Renato Nicolini, revoluciona la manera de «passar l'estiu» a Roma

Un «vaixell de la poesia» portarà des d'Atenes fins a Roma i a Marsella, Barcelona, Ciutat de Mèxic, Managua i San Francisco, uns centenars de poetes, joves i no tan joves. Segurament, més de dos-cents. I arribarà al port de Fiumicino, al costat de Roma, pel juliol, just en el «rovell» de l'estate romana. Un estiu romà, el que ha preparat per a enguany el regidor de cultura de l'Ajuntament de Roma, «menys província i més europeu», en paraules del mateix Renato Nicolini. El regidor ho ha concretat en un acord amb el ministre de Cultura francès, Jack Lang.

Tot el viatge de l'«arca de la poesia» serà enregistrat per la televisió, en

un muntatge de «crònica» i d'«espectacle-laboratori». Una altra idea, aquesta, que el regidor de la capital italiana ha intentat diverses vegades i, en particular, per exemple, en el projecte d'utilització de Cinecittà, la gran «ciutat» romana del cine, per part de la TV italiana, la de l'estat, naturalment. La idea de Nicolini és unir esdeveniments de masses amb connexions televisives, i utilitzar alhora la situació de massa i el cine: com la projecció d'un film junt a l'actuació en viu d'una orquestra, i tot pres per la televisió. Per a crear un mercat de l'espectacle on cine, teatre, televisió i música no es facen desunits. I, a més, donar al consumidor la possibilitat de reapropiar-se de la cultura com a protagonista.

És, sens dubte, una idea

important, que permet una relació directa i diferent entre la ciutat i la producció cultural. Per a un relançament de Roma com a centre de producció d'espectacle en el moment en què Itàlia —com la major part d'Europa— és importadora i consumidora d'audio-visuals, mentre no produeix quasi res per al mercat internacional.

En aquest sentit s'ha transformat, o almenys s'ha intentat fer-ho, la política cultural de l'Ajuntament de Roma en els darrers set anys d'administració d'esquerra. I encara que ha trobat l'entusiasme de la majoria dels romans, i dels no-romans, ha estat molt discutida, no sols per part dels opositors polítics, sinó fins i tot pels mateixos companys de partit (el PCI) de Nicolini.

Tot i que la polèmica sobre l'«efímer» —l'acusació llançada contra el personatge en qüestió— s'ha calmat una mica, ha interessat durant mesos totes les administracions d'esquerra d'Itàlia, a risc de dividir l'opinió en dos partits ficticis: d'una banda els qui defensen la memòria, la tradició, el classicisme, i, de l'altra, els qui tenen en consideració la realitat cultural de la ciutat en què actuen. Una divisió que no fa altra cosa sinó empobrir el debat, fins al punt —com ha passat a Milà— de dir que Manzoni seria partidari d'allò «clàssic», i les festes proposades sota el títol «existir com a dona», partidàries de l'«efímer».

A pesar de tot això, i —encara pitjor— del fet que l'Ajuntament havia

creat una comissió per controlar el discutit Nicolini, aquest, confiat en el suport popular manifestat a les eleccions, no s'ha deixat acovardir. Més encara: ha contestat als qui deien que la fórmula de l'*estate romana* ja era vella, i per a enguany ho ha tornat a revolucionar tot. I continua sent el centre d'atenció. Per a aquest estiu, la novetat més important ve del Massenzio (l'espai reservat per al cine i el vídeo), que es transforma en una verdadera ciutat, «Massenzioland», com una imitació de la «ciutat dels somnis» de Los Angeles. Durant quaranta-vuit nits ocuparà tot l'espai del Circo Massimo —mig quilòmetre— amb diverses pantalles, a més d'una enorme per a 6.000 places, i vídeos, estands, mostres, *cult-movies*, bars, etcètera. Així, en l'any vuitè de vida, Massenzio es realitza plenament: no il·lusions i oasis per als romans sense vacances, sinó dispositiu per a la producció cultural.

«No és solament una gran festa —diu polèmicament Micolini—, sinó un model per a la indústria cultural, que no ha estat entès per les estructures públiques.» I ací ens dóna una altra sorpresa: enguany no serà l'Ajuntament qui cobrirà les despeses (un pressupost de mil milions de lires, prop de cent milions de pessetes), sinó que la manifestació serà autofinançada amb les entrades i la participació d'*sponsors*. Si té èxit —i Massenzio enguany busca la gent, no per la quantitat, sinó per la qualitat de les propostes— serà un punt a favor de la producció mixta de cultura. L'Ajuntament es convertirà en una cosa semblant a un director d'escena, que sol·licita la fantasia priva-

da per al consum públic.

Malgrat totes les lleis que s'han aprovat a nivell regional a partir del 1975 en matèria cultural, la major part de les vegades l'única cosa que s'ha fet ha estat finançar activitats o espectacles que ja tenen un mercat, en lloc d'afavorir les que no en tenen i que podrien representar provatures interessants.

l'intent de donar una solució més radical a les noves tendències que estan canviant la nostra societat: l'acceleració de producció i de consum de cultura (per les noves tecnologies i, en primer lloc, per la televisió) i les reivindicacions d'un moviment crescut durant aquests anys que ha intentat separar la qualitat de la vida de les regles de

més, buscant la manera que la gent pugui viure dins de la ciutat. Afavorint la dimensió festiva, com a Roma o al carnaval de Venècia, o els «punts verds» a Torí. I aquesta tendència no es manifesta només en accions espectaculars —com les representacions al teatre alla Scala de Milà per a obrers—, sinó que ha arribat a la difusió del

A la vora del Colosseu, la «Via dei Fori Imperiali», de Mussolini, un lloc per a menjar o passar el temps

Fabio Ponso

Són encara rars els casos en què han estat abordats els problemes de la producció, indispensables per a expressar les peculiaritats de la «identitat cultural» regional. En aquest sentit, l'experiència de Roma n'és, potser, l'única excepció, i la proposta de Nicolini en el marc de l'esquerra és

l'intercanvi. A partir d'això, s'ha bastit una nova «sociabilitat de plaça», i la voluntat de consumir una quantitat cada vegada més gran de cultura. I tot això fa por també a l'esquerra: viure la cultura com a «necessitat». Però l'esquerra ha intentat la solució procurant oferir-ne

préstec de llibreria, augment del públic dels museus, etcètera.

Esforços encara més apreciables, si es considera que les administracions d'esquerres, sobretot les més febles, han de fer equilibris en raó dels canvis de línia dels partits a nivell de govern.